

notitie

Update lijst open standaarden met aanbevolen status

FORUM STANDAARDISATIE

Forum Standaardisatie
www.forumstandaardisatie.nl
forumstandaardisatie@logius.nl

Bureau Forum Standaardisatie
gehuisvest bij Logius
Postadres
Postbus 96810
2509 JE Den Haag
Bezoekadres
Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Bij bezoek aan Logius is
legitimatie verplicht

Agendapunt:	3D		
Betreft:	1. Advies voor actualisatie van de lijst open standaarden 2. Advies voor nieuwe standaarden voor de lijst open standaarden		
Aan:	Forum Standaardisatie		
Van:	Stuurgroep Standaardisatie		
Datum:	6 oktober 2016	Versie	1.0

Aanleiding en achtergrond

Gezien de snelle ontwikkelingen in de ICT vergt de lijst met aanbevolen standaarden regelmatig onderhoud in de zin van aanvulling, aanpassing of opschoning van standaarden.

In dit kader heeft het Forum Standaardisatie onderzoek uit laten voeren naar de standaarden met aanbevolen status die al op de lijst met open standaarden staan en naar standaarden die in aanmerking komen voor plaatsing op de lijst. Deze procedure is minder uitgebreid dan de reguliere toetsingsprocedure. Overheden zijn, in tegen stelling tot de standaarden met een verplichtend karakter, niet verplicht om de aanbevolen standaarden te gebruiken.

Betrokkenen en proces

In de periode juni 2015 – juni 2016 heeft Verdonck, Klooster en Associates (VKA) onderzoek gedaan naar de huidig opgenomen aanbevolen standaarden en naar kandidaat-standaarden voor opname op de lijst met aanbevolen standaarden. Hierbij is met name gekeken naar standaarden op het gebied van 1) internet- en beveiliging, 2) e-facturatie- en administratie en 3) documenten en (web)content.

De resultaten van deze onderzoeken zijn weergegeven in twee rapporten. Deze rapporten zijn gepubliceerd ten behoeve van een openbare consultatie. Tijdens de openbare consultatie zijn geen reacties op de rapporten ontvangen.

Consequenties en vervolgstappen

Er zijn geen specifieke risico's verbonden aan de keuze. De geadviseerde wijzigingen voor de standaarden die al op de lijst met open standaarden zijn niet ingrijpend en de geadviseerde standaarden om toe te voegen aan de lijst zijn veelgebruikt of veelbelovend. Na besluitvorming kan het advies per standaard worden doorgevoerd op de lijst met open standaarden, waarbij oog moet zijn voor de samenhang met de standaarden die al op de lijst staan.

Gevraagd besluit

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met onderstaand advies.

Het Forum Standaardisatie adviseert het Nationaal Beraad Digitale Overheid om:

1. Wijzigingen door te voeren bij een aantal standaarden die op de lijst met open standaarden staan, met aanbevolen status.
2. Een aantal standaarden op te nemen op de lijst met open standaarden, met aanbevolen status.

Ad 1 Een aantal wijzigingen door te voeren bij standaarden die op de lijst met aanbevolen standaarden

Geadviseerd wordt om voor onderstaande standaarden wijzigingen door te voeren in de zin van aanvulling, aanpassing of verwijdering.

- Internet- en beveiligingsstandaarden
  - *Update naar nieuwe(re) versie:* ETSI TS 102 176-1, HTML, HTTP, HTTPS en HSTS, NTP, SHA-2, URI en IRI, VCF, WSDL.
  - *Updaten van de begeleidende tekst bij de standaard:* IPsec, X509, SIP.
  - *Verwijderen van de standaard:* URL, XSLT, POP3.
- E-facturatie- en administratiestandaarden
  - *Update naar nieuwe(re) versie:* EI-standaarden, SQL, XMI 2.x.
- Document- en (web)contentstandaarden
  - *Update naar nieuwe(re) versie:* JSON, RDF, SLD.
  - *Verwijderen van de standaard:* IPM.
- Overige standaarden
  - *Update naar nieuwe(re) versie:* ISO 3166-1.

Ad 2 Een aantal standaarden op te nemen op de lijst met aanbevolen standaarden

Geadviseerd wordt om een aantal nieuwe standaarden op te nemen op de lijst met open standaarden, met aanbevolen status. Dit zijn standaarden die veel gebruikt worden of veelbelovend zijn. Het gaat om de volgende standaarden:

- Internet- en beveiligingsstandaarden:
  - SCIM en TOTP.

- E-facturatie- en administratiestandaard:
  - UBL.

- Documenten- en webcontentstandaarden:
  - OWL
  - RDFa
  - DCAT
  - XSD
  - WEBRTC
  - WebDAV en CalDAV
  - EPUB.

Toelichting

1. Door te voeren wijzigingen bij standaarden die op de lijst met aanbevolen standaarden staan

Voor de update van de lijst met aanbevolen standaarden is advies gegeven over het aanvullen, aanpassen of opschonen van standaarden. De beargumentatie voor het updaten naar een nieuwe(re) versie of het aanpassen van de begeleidende tekst is te vinden in het *Advies voor actualisatie van de lijst open standaarden*. Onderstaand wordt een toelichting gegeven bij de standaarden waarvan geadviseerd wordt om deze van de lijst te verwijderen.

Internet- en beveiligingsstandaarden	
Naam	Toelichting
URL	De URL-standaard kan vervallen omdat deze is opgenomen in de URI-standaard. URL's zijn een specifieke vorm van URI's. IETF-standaard RFC2717 met status 'Best practice' is vervangen door ('obsoleted') door standaard RFC4395 (status 'Best current practice') met richtlijnen en registratieprocedures voor URI's.
XSLT	De standaard XSL wordt sinds 2001 door W3C geadviseerd om te gebruiken. De opsplitsing naar substandaarden heeft ervoor gezorgd dat XSL een moeizame ontwikkeling heeft doorgemaakt maar inmiddels wel meer wordt gebruikt. Advies is om XSL als nieuwe standaard op te voeren als vervanging voor de (verouderde versie) XSLT v1.0.
POP3	POP3 haalt een e-mailbericht van de e-mailserver naar de client en verwijdert het bericht vervolgens van de server. Daardoor is het bericht niet meer beschikbaar voor andere devices. Mensen gebruiken echter vaak meerdere devices waarop zij e-mailen, zoals smartphones, tablets en laptops. POP3 ondersteunt dit karakteristieke gebruik van meerdere verschillende devices voor dezelfde e-mailbox niet. Zodoende is IMAP een beter alternatief. Functioneel onderscheidt IMAP zich van POP3 doordat IMAP de e-mailberichten op de server laat staan, waardoor het bericht op meerdere devices gelezen kan worden. IMAP is opgenomen op de lijst met open standaarden, met aanbevolen status.

Document- en webcontentstandaarden	
Naam	Toelichting
IPM	IPM is een specifiek OWMS-toepassingsprofiel. IPM is een onderdeel van een Contentmodel en beschrijft de component 'Structuurmodel'. OWMS is opgenomen op de lijst met open standaarden, met verplichte status. Het is zodoende niet noodzakelijk om dit onderscheid te maken.

2. Nieuwe standaarden voor op de lijst met open standaarden

Internet- en beveiligingsstandaarden		
Naam	Geadviseerd toepassingsgebied	Rationale aanbevolen lijst
SCIM	Geautomatiseerde uitwerking van identiteitsinformatie van gebruikers tussen verschillende systemen	De ontwikkelingen van identiteitsinformatie in de cloud zijn nog gaande en krijgen naar verwachting de komende jaren meer draagvlak. De standaard wordt ondersteund door grote leveranciers (w.o. Google, Cisco, Microsoft). Dit kan positieve invloed hebben op het gebruik. Hoewel SCIM een relatief jonge standaard is heeft het wel veel potentie.
TOTP	Het authenticeren van gebruikers door middel van de combinatie van een geheime sleutel en een eenmalig wachtwoord, voorzien van een tijdsstempel.	TOTP is een veelgebruikte standaard. Ook is TOTP een goede aanvulling in het domein Beveiligingsstandaarden, waardoor de adoptie van een complete set van standaarden kan worden gestimuleerd.

E-facturatie- en administratiestandaarden		
Naam	Geadviseerd toepassingsgebied	Rationale aanbevolen lijst
UBL	Het elektronisch uitwisselen van (bedrijfs)documenten zoals inkooporders, facturen en aanmaningen.	In 2018 moeten alle overheden e-facturen kunnen ontvangen en verwerken die zijn opgemaakt conform de UBL 2.0 of HR-XML-standaarden. Het gebruik van UBL 2.0 dient zodoende gestimuleerd te worden voor alle overheden, niet zijnde Rijksoverheden, zodat zij voor 2018 voldoen aan deze verplichting.

Document- en webcontentstandaarden		
Naam	Geadviseerd toepassingsgebied	Rationale aanbevolen lijst
OWL	Het vastleggen van rijke en complexe kennis voor ontsluiting door computers, om de samenhang van die kennis te controleren of impliciete kennis expliciet te maken.	<p>OWL maakt het mogelijk om gestructureerde en webgebaseerde ontologieën te definiëren. Deze worden vastgelegd en uitgewisseld in OWL-bestanden.</p> <p>Aangezien de OWL-standaard voortborduurde op het verbinden van andere standaarden zoals RDF en SKOS (Simple Knowledge Organization System) en deze samenbrengt vanuit semantisch oogpunt, is de operabiliteitswinst ook uit te</p>

		drukken in de meerwaarde voor deze standaarden. Hiermee is OWL een aanvulling op de standaarden RDF, RDFS en SKOS, welke al op de lijst staan.
RDFa	Het opnemen van gestructureerde data in webdocumenten naar de standaarden HTML5, XHTML en XML ten behoeve van indexerings of verzameling van geautomatiseerde content.	De standaard is veelbelovend, en aanvullend op een aantal standaarden die al op de lijst met open standaarden staan: RDF en OWMS. Ook voorziet RDFa in het kunnen toevoegen van metadatagegevens aan standaarden als HTML5, XHTML en XML. Daarmee kan RDFa worden gezien als een brugfunctie tussen deze standaarden, wat de interoperabiliteit bevordert.
DCAT	Datasets van op het internet gepubliceerde gegevenscatalogi ten behoeve van presentatie en gericht zoeken.	DCAT is een bewezen en veelgebruikte standaard. Het zoeken en hergebruiken van datasets neemt al jaren toe. Hierdoor is het huidige (en toekomstige) draagvlak voor deze standaard groot.
XSD	Het vastleggen van op XML-gebaseerde koppelvlakken voor gegevensuitwisseling.	XSD zorgt voor een betere toepassing van XML, een standaard die al op de lijst met open standaarden staat. Daarnaast wordt de standaard veel gebruikt, zoals voor OWMS en voor verschillende webservices van de overheid.
WEBRTC	Peer-to-peer uitwisseling van audio, video en documenten tussen browsers.	WEBRTC is een veelbelovende en veelgebruikte standaard. Dankzij WEBRTC kunnen bedrijven hun communicatie via betrouwbare en veilige kanalen laten verlopen. Bij opname op de lijst kan de standaard doorgroeien naar een aanbevolen standaard die zichzelf heeft bewezen.
WebDAV	Het delen en bewerken van documenten en mappen, indien direct over HTTP wordt gewerkt.	Door de brede ondersteuning van WebDAV en CalDAV in verschillende applicaties volstaat opname op de lijst met de status 'aanbevolen'.
CalDAV	Het delen en bewerken van kalendergegevens (in iCalendar-formaat), indien direct over HTTP wordt gewerkt.	
EPUB	Het publiceren van niet-reviseerbare elektronische documenten in eBook-formaat,	De meerwaarde van EPUB 3.0 ligt in de ondersteuning van de reflowable weergave van

	geoptimaliseerd voor gebruik op – maar niet beperkt tot – draagbare apparaten zoals e-readers, tablets en smartphones.	documentinhoud en de weergave van multimedia content (audio/video) en een hoge mate van toegankelijkheid voor bijvoorbeeld visueel gehandicapten. Deze laatste twee functies zijn relatief nieuw en er wordt nog nauwelijks gebruik van gemaakt. Om deze reden past de standaard op de lijst met open standaarden met de status 'aanbevolen'.
--	--	---

2. Hoe is het proces verlopen?

Om tot dit forumadvies te komen zijn twee onderzoeken uitgevoerd door VKA: een onderzoek naar de aanbevolen standaarden op de lijst met open standaarden en een onderzoek naar standaarden die kandidaat kunnen zijn ter aanvulling van de lijst met open standaarden.

Scope

Voor de onderzoeken is de scope van de lijst met open standaarden gehanteerd: technische en semantische standaarden waarbij gegevensuitwisseling in het bedrijfsproces tussen organisaties centraal staat. Bij beide onderzoeken is gefocust op standaarden op het gebied van internet- en beveiliging, e-facturatie- en administratie, document- en (web)content.

De lijst is bedoeld voor technische en semantische standaarden waarbij gegevensuitwisseling in het bedrijfsproces tussen organisaties centraal staat. Dit sluit aan op wat eerder in het Forum besloten is (Forumvergadering van 5 februari 2011). Buiten scope vallen dan ook de standaarden die voornamelijk beschrijvend van aard en intern gericht zijn. Voorbeelden hiervan zijn BPMN en Archimate (modelleertalen) en UML. Deze standaarden beschrijven op een hoger abstractieniveau architecturen en bedrijfsprocessen, en zijn niet bedoeld voor gegevensuitwisseling in het bedrijfsproces tussen organisaties. Het kan echter voorkomen dat standaarden die op de lijst met open standaarden staan gebaseerd zijn op, of gebruik maken van dergelijke standaarden.¹ OWL maakt bijvoorbeeld gebruik van UML, een standaard voor het beschrijven/modelleren van het ontwerp van een (informatie)stelsel.

Aanpak onderzoek update aanbevolen lijst

Voor het onderzoek naar de update van de aanbevolen lijst is gebruik gemaakt van openbare bronnen op het internet. Per standaard is gezocht naar wijzigingen op basis van beschrijving en verwijzing van de huidige standaard en versie. Voor standaarden die worden beheerd door IETF is gecontroleerd of de huidige standaard de status 'obsoleted' (overbodig) heeft, en zo ja, door welke nieuwere versie deze is vervangen. Aanvullende standaarden of updates van standaarden zijn niet meegenomen, zolang de huidige opgenomen standaard niet 'obsoleted' is. Een standaard is als overbodig betiteld als deze is vervangen door een andere standaard.

¹ Zie notitie 'Stand van zaken Open standaarden, d.d. 27 januari 2011.

Aanpak onderzoek aanvullende aanbevolen standaarden

Voor het onderzoek naar aanvullende aanbevolen standaarden is tevens gebruik gemaakt van openbare bronnen op het internet. Op basis van deze bronnen is een eerste longlist gemaakt. Ook zijn standaarden van de Europese CAMSS-lijst geselecteerd die in minimaal drie landen worden gebruikt. Vervolgens is in een aantal stappen de lijst gefilterd. Hierbij zijn de standaarden beoordeeld op onder andere de openheid van de standaard en beheerorganisatie, categorie², breedte van het werkingsgebied³, actualiteit en toegankelijkheid van informatie. Dit heeft geleid tot de shortlist van standaarden die worden geadviseerd om als aanbevolen standaarden op te nemen op de lijst.

Voor dit onderzoek is ook gesproken met een aantal experts:

Naam	Organisatie	Functie
Wout van der Reijden	Nationaal Archief	Adviseur recordkeeping Directie Infrastructuur & Milieu
Hans Overbeek	Koop	Adviseur Metadata
Pim van der Eijk	Sonnenglanz Consulting	Adviseur
David Kuilman	Elsevier	Hoofd CML Tools en Standards

De resultaten van de onderzoeken zijn weergegeven in twee rapporten, welke als bijlagen met dit forumadvies zijn meegestuurd. De adviezen zijn gepubliceerd ten behoeve van een openbare consultatie. Er zijn geen reacties ontvangen op de adviezen.

Bijlagen

- Advies voor actualisatie van de lijst open standaarden:
https://logius.nl/fileadmin/os/Consultatiedocumenten/Advies_update_aanbevolen_standaarden.pdf
- Advies voor nieuwe standaarden voor de lijst open standaarden:
https://logius.nl/fileadmin/os/Consultatiedocumenten/Advies_aanvullende_aanbevolen_standaarden.pdf

² De standaarden zijn gefilterd op 'gegevensstandaard'. Methode (architectuur) en technische standaarden zijn niet meegenomen.

³ Standaarden met een specifiek werkingsgebied zijn niet meegenomen. Indien gewenst kunnen deze standaarden door stakeholders ingediend worden voor de reguliere toetsingsprocedure.